

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ГНУЧКІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ

Гнучкість організації – це здатність організації реагувати на невизначеність, динаміку і складність економічного середовища без надлишкових витрат, втрат часу і продуктивності. Вважають, що розглядати поняття можна з трьох аспектів: виробничого (гнучкість організації ототожнюють з гнучкістю виробничого потенціалу), економічного (гнучкість є невід’ємною частиною економічної стратегії підприємства та представлена як його здатність до оновлення або зміни наявного асортименту продукції без залучення додаткового або нового обладнання) та ринкового (гнучкість представляють як спроможність підприємства до оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища з мінімальними втратами часу та витратами ресурсів). Відповідно до наведених підходів виділяють різні системи класифікації гнучкості:

- за виробничим підходом (класифікаційна ознака – стабільність поведінки виробничої системи) – визначають динамічну та статичну гнучкість;
- за економічним (класифікаційна ознака – спрямованість системи) – виокремлюють зовнішню та внутрішню гнучкість;
- за ринковим (класифікаційна ознака – адаптація до потреб ринку) – розрізняють тактичну і стратегічну гнучкість.

Авторська комплексна класифікація групує параметри гнучкості за окремими розрізами – міжорганізаційних і внутрішньоорганізаційних відносин, відносин вздовж ланцюга створення вартості, в межах окремої організації і на різних рівнях планування всередині неї – і присвоює їм окремі назви групових категорій (сторона, тип, вид, рівень відповідно), що дозволяє, з одного боку, формувати уточнені параметри гнучкості для глибшого їх розуміння та створювати комплексне уявлення про гнучкість на кожному розрізі, а з іншого, підкреслює ієрархічну природу гнучкості організації.

Розроблені системи класифікації гнучкості дозволяють систематизувати зовнішні та внутрішні чинники впливу на гнучкість підприємства. До зовнішніх слід віднести світові тенденції, міжнародну політику уряду, законодавчу базу, макроекономічну ситуацію, технологічний розвиток, інноваційний процес, поведінку постачальників, конкурентів та споживачів; до внутрішніх – систему та методи управління підприємством, рівень технологічного та організаційного процесу виробництва, інноваційність виробництва, рівень технічного забезпечення, інформаційне та методичне забезпечення, комунікаційну та організаційну структуру, рівень кваліфікації персоналу, стратегію розвитку підприємства, маркетингову стратегію, систему планування, наявність резерву фінансових ресурсів, організаційні відносини та корпоративну культуру. Вітчизняні вчені більшу увагу приділяють внутрішнім чинникам впливу на гнучкість, вважаючи їх за такі, що формують її потенціал (виробничий та робочої сили). До тих, що впливають на виробничий потенціал, відносять:

- частка основних засобів, що взяті у лізинг,
- рівень кооперації виробництва,
- частка універсального обладнання у загальному парку обладнання,
- зміна розміру запасів підприємства,
- наявність ресурсів різного виду у резерві.

До тих, що впливають на потенціал робочої сили, належать:

- частка працівників, які працюють за гнучким графіком, тимчасовими контрактами та сумісництвом, договором оренди персоналу, дистанційно, неповний робочий день,
- частка робіт, які виконуються зовнішніми спеціалістами,
- гнучкість оплати праці.